

01.03.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Viite: lausuntopyyntöne OKM/50/040/2011, OPM012:00/2010

Asia: Tekijänoikeustoimikunnan mietintö - Ratkaisuja digiajan haasteisiin

Helsingin käräjäoikeus pyydettyä lausuntonaan esittää seuraavaa.

Ehdotus tekijänoikeuslain 25 g §:n muuttamisesta

Mietinnössä ehdotetaan tekijänoikeuslain 25g §:n säännöksen muuttamista. Ehdotuksen mukaan säännöksen soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös kappaleen valmistamista ohjelmasta välittämistä varten sekä lehtikustantajan oikeutta sopimuslisenssin nojalla välittää arkistoitu teos yleisölle ja valmistaa välittämistä varten kappale. Tätä on pidettävä perusteltuna. Eri medioita ja lähetystapoja tulee kohdella tasapuolisesti ja yleisön kiinnostukseen, joka kohdistuu medioiden arkistoihin tulee vastata ja tämä kaikki tulee tehdä nykyaikaisella tavalla.

Ehdotus tekijänoikeuslain 56 g §:n muuttamisesta

Tietoyhteiskuntadirektiivin 8 artiklan 3 kohta edellyttää, että oikeudenhaltijoilla on mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaisia välittäjiä vastaan, joiden palveluja kolmas osapuoli käyttää tekijänoikeuden tai lähioikeuden rikkomiseen.

Laittomia sisältöjä tarjotaan Suomessa yhä enenevässä määrin ulkomailla toimivista verkkopalveluista, joiden ylläpitäjiä ei tavoiteta eikä saada vastuuseen. Ehdotettua tekijänoikeuslain 56g §:n muutosta, jonka mukaan tuomioistuimien voisi määrätä välittäjän estämään asiakkailtaan pääsyn verkkosivulle, jonka tarkoituksena on tekijänoikeudella suojatun aineiston saattaminen yleisön saataviin ilman oikeudenhaltijan suostumusta, voidaan pitää perusteltuna. Suomessa toimiva operaattori on käytännössä ainoa taho, joka voi estää loukkaavan toiminnan ja sen aiheuttamat haitat.

Postiosoite

PL 650
00181 HELSINKI

Käyntiosoite

Porkkalankatu 13
00180 HELSINKI

Puhelin

029 56 44200

Telefax

029 56 44417

Sähköposti

helsinki.ko@oikeus.fi

01.03.2012

Menettely tuomioistuimessa

Ehdotuksen perustelujen (s. 59) mukaan estomääräyksen antaminen ei edellyttäisi, että tekijänoikeuden loukkaus olisi toiminnan ainoa tai pääasiallinen tarkoitus. Edelleen tuomioistuimen tulisi tapauskohtaisesti ratkaista, onko kyseessä palvelu, jossa laitonta toimintaa harjoitetaan niin laajasti, että estomääräyksen antaminen on perusteltua ottaen huomioon myös väitetyt loukkaajan oikeudet. Estomääräys estää myös pääsyn palvelulla olevaan lailliseen materiaaliin. Kysymys on Suomen perustuslaissa turvatusta sananvapaudesta. Estomääräyksen tuomioistuinkäsittely ei tule olemaan kirjallisessa menettelyssä tapahtuva rutiiniasia. Hakijan tulisi näyttää, että kysymys on verkkosivusta, jonka tarkoituksena on tekijänoikeudella suojatun aineiston saattaminen yleisön saataviin ilman oikeudenhaltijan suostumusta. Myös kohtuuttomuus yleisön saataviin saattavan henkilön, välittäjän ja tekijän oikeuksien kannalta on harvittava. Ehdotuksessa ei ole pohdittu, missä menettelyssä tämä tapahtuisi. Todennäköisin vaihtoehto olisi kirjallisen valmistelun jälkeen pidettävä pääkäsittely.

Osallisten kuuleminen

Ehdotuksen perusteluissa on viitattu oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiin ja todettu, että mikäli tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi, se voi varata verkkosivun ylläpitäjälle mahdollisuuden tulla kuulluksi asiassa. Tämä ei täytä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimusta. Mikäli väitetty loukkaavan verkkosivun ylläpitäjä on tavoitettavissa, sille on aina varattava tilaisuus tulla kuulluksi tuomioistuimessa ja myös mahdollisuus esittää vastanäyttöä.

Oikeudenkäyntikulut

Mikäli välittäjä haluaa käyttää puhevaltaansa asiassa, sille aiheutuu oikeudenkäyntikuluja. Ehdotuksessa olevaa ratkaisua, jonka mukaan asianosaiset vastaisivat itse kuluistaan oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 2 §:n perusteella, ei ole pidettävä tyydyttävänä. Välittäjä ei ole vastuussa oikeudenloukkauksesta. Sitä, että välittäjän tulisi myöhemmin vaatia kulujaan loukkaajalta ja nostettava viime kädessä kanne asiasta, ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, vaan välittäjän oikeudenkäyntikuluasia on ratkaistava samalla kertaa kuin estopäätös ratkaistaan. Mikäli verkkosivun ylläpitäjä ei ole tavoitettavissa, välittäjällä ei ole mahdollisuutta vaatia oikeudenkäyntikulujaan tältä edes myöhemmin.

Vaikka estoasian käsittelyyn sovellettaisiin muutoin hakemuslainkäyttöä koskevia säännöksiä, oikeudenkäyntikuluasiasta tulisi määrätä niin, että joko hakija tai yhteisvastuullisesti hakija ja verkkosivun ylläpitäjä velvoitetaan maksamaan välittäjän oikeudenkäyntikulut. Hakija puolestaan voisi vaatia kulunsa myöhemmin loukkaajaksi todetulta ylläpitäjältä.

01.03.2012

Täytäntöönpanokulut

Myös estopäätöksen täytäntöönpano aiheuttaa välittäjälle kuluja. Joko hakija tai yhteisvastuullisesti hakija ja verkkosivun ylläpitäjä tulisi velvoittaa maksamaan välittäjälle kulut estopäätöksen täytäntöönpanosta. Hakija puolestaan voisi vaatia kulunsa myöhemmin loukkaajaksi todetulta ylläpitäjältä.

Lausunnon on valmistellut kärjätuomari Riitta Kiiski

Laamanni

Eero Takkunen